

РЕШЕНИЕ

№ 2933

гр. София, 15.06.2020 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 43
състав**, в публично заседание на 20.05.2020 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Весела Цанкова

при участието на секретаря Десислава В Симеонова и при участието на прокурора Моника Малинова, като разгледа дело номер **11706** по описа за **2019** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по чл. 284 от ЗИНЗС във връзка с чл. 3 от ЗИНЗС.

Образувано е по искова молба на Д. П., [дата на раждане], гражданин на Австралия, чрез адв. Е. К., САК, със съдебен адрес [населено място],[жк] [жилищен адрес] с която са предявени обективно съединени иски срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ за заплащане на обезщетение в размер общо на 2000 лева за претърпени неимуществени вреди от незаконосъобразни действия и бездействия на служители на ответника, ведно със законната лихва. За претърпени вреди от нарушения на чл. 3, ал.1 и ал. 2, чл.2, т. 3, чл. 40, ал. 2, т. 1, чл. 43, ал. 4, чл. 86, ал.1, т.1, чл. 152, ал. 2, т.4, чл. 166, ал. 1 от ЗИНЗС и чл.71, ал. 3, чл. 21, ал.1, и ал. 4 от ППЗИНЗС се претендира сумата от 1000 лева главница, а за нарушение на чл. 64а, ал. 1 и ал. 2 от ЗИНЗС още 1000 лева главница. В исковата молба се твърди, че Д. П. е изтърпявал наказание „лишаване от свобода“ в Затворническо общежитие от открит тип – К. към С. централен закон. По повод на обявена гладна стачка е настанен в Специализирана болница за активно лечение на лишени от свобода към СЦЗ в болнична стая, която е изпълнена с хлебарки и дървеници. Въпреки, че е бил принуден да спи облечен и с кърпа на лицето, за да се предпази е бил нахапан от дървениците по цялото тяло. След дехоспитализация на 03.05.2019г. е настанен в VIII група към СЦЗ. Спалното помещение отново е пълно с дървеници и хлебарки. Няма отопление при температура от 18 градуса. В същото помещение е настанен и пушач, който често пуши цигари, с което пречи на ищеца. На 04.05.2019г. не е допуснат до лавката на СЦЗ, за да си

закупи телефонни карти. На същата дата, на 05.05.2019г. и на 06.05.2019г. престоят на открито е осигурен в складово помещение с покрив, четири стени, едната от които е полуразрушена, без достъп до пряка слънчева светлина и чист въздух. На 13.05.2019г. ищецът е настанен в IV група на корпуса на СЦЗ към стационара на затвора. Спалното помещение е пълно с хлебарки. В него са настанени още шест души лишени от свобода, всичките пушачи. Помещението е постоянно задимено и ищецът се събужда от дима нощем. Не е осигурена квадратура от поне 4 кв.м. на човек. На 15.05.2019г. и на 16.05.2019г. е отказано посещение на религиозните сбирки в затвора – среща с пастор И. К., със сестри от орден „Майка Т.“ и с отец С.. От 18.09.2019г. до 15ч. на 20.09.2019г. Д. П. отново е настанен в VIII група към корпуса на СЦЗ със същите оплаквания за нахапване от дървеници, пушачи в помещението и престой на открито без пряка слънчева светлина и чист въздух. Тези действия ищецът счита за нарушения на чл. 3, ал.1 и ал. 2, чл. 2, т. 3, чл. 40, ал. 2, т. 1, чл. 43, ал. 4, чл. 86, ал.1, т.1, чл. 152, ал. 2, т.4, чл. 166, ал. 1, чл. 64а, ал. 1 и ал. 2 от ЗИНЗС и чл.71, ал. 3, чл. 21, ал.1, и ал. 4 от ППЗИНЗС - наличие на хлебарки и дървеници в спалните помещения, настаняване заедно с пушачи, неосигуряване на необходимата жилищна площ, на престой на открито, недопускане до лавката на затвора и до религиозни сбирки, несъобразяване на типа на затворническото общежитие. С молба от 09.12.2019г. са уточнени исковите периоди, както следва: от 30.04.2019г. до 06.05.2019г., от 13.05.2019г. до 22.05.2019г. и от 18.09.2019г. до 20.09.2019г. Исканията се поддържат в хода на съдебното производство лично от ищеца и от упълномощен процесуален представител. Претендират се разноски за съдебното производство. Представени са писмени бележки.

Ответникът, чрез упълномощения си процесуален представител юрисконсулт Д. в писмен отговор на исковата молба и в хода по същество на делото поддържа становище за неоснователност на исковите претенции. Посочва, че не са налице елементи от фактическия състав на отговорността – причинени вреди под формата на нарушено психично или физично здраве и пряка и непосредствена причинно – следствена връзка с действие или бездействие на администрацията на затвора. По отношение на ограниченията посочва, че в съдържанието на наказанието са включени режимни и други такива като ограничаване на разполагаеми средства за лични нужди, както и на вещи, с които може да разполага осъденото лице, ограничаване на избирателни и трудови права, спазване на установения вътрешен ред и правила. Включването на ограничаването в съдържанието на поправителното въздействие е в съответствие с общоприетата теза, че режимните и други ограничения имат не само превантивно - възпиращо, но и възпитателно въздействие. Оспорва твърденията за липса на дезинфекция и обезпаразитяване на помещенията, доколкото администрацията на затвора [населено място], чрез външна фирма осигурява препарати за почистване и хигиенизиране на помещенията, а дезинфекцията се извършва от фирма „Килъри“. Осигурено е отопление на спалните помещения. Те са снабдени с отоплителни тела, но отоплението е централизирано и не зависи от администрацията на затвора. Претендира юрисконсултско възнаграждение и прави възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение.

Прокурор Малинова от СГП дава заключение, че исковите претенции са неоснователни и недоказани и следва да бъдат отхвърлени.

Съдът, след преценка на становищата на страните и въз основа на събраните по делото доказателства прие за установено следното от фактическа страна:

Ищецът Д. П. е бил настанен в СБАЛЛС към СЦЗ на 30.04.2019г., поради отказ да приема храна, изписан по негово желание на 03.05.2019г. Пребивавал на територията на 8 – ма група на СЦЗ от 19.00 часа на 03.05.2019г. до 07.00 часа на 07.05.2019г. включително след напускане на СБАЛЛС по негово желание с цел връщане в З. „К.“. Конвоят е бил организиран на 03.05.2019г. /петък/, но е осъществен на 07.05.2019г. /вторник/, защото 04.05.2019г., 05.05.2019г. и 06.05.2019г. са неработни /почивни/ дни. На 18.09.2019г. е настанен на територията на 8 – ма група в спално помещение, определено за лишени от свобода от ЗО „К.“. На 20.09.2019г. е условно предсрочно освободен и е напуснал територията на затвора. На територията на СЦЗ ищецът е бил настанен в килия „К.“, спазвайки диференциалното настаняване на лица с еднакъв правен статут. Килията е с квадратура 22 кв.м. и в нея се настаняват до 5 лишени от свобода лица. Отопляват се с парно, при налични 2 радиатора. Осветлението се състои от лампа тип пура и една дежурна лампа. Има 11 крила прозорци, от които 4 се отваряг, за осигуряване на непрекъснат приток на свеж въздух и светлина. На територията на 8 - ма група няма отделни спални помещения, предназначени за непущачи, тъй като срадният фонд не позволява обособяване на такива. Престой на открито се провежда всеки ден от 16.10 часа до 17.40 часа с осигурена пряка слънчева светлина и свеж въздух. Редовно се извършват дезинфекция и деритизация на всички помещения по утвърден график и извънредно при сигнали и жалба за наличие на дървеници и хлебарки.

За периодите от 30.04.2019г. до 03.05.2019г. и от 13.05.2019г. до 23.05.2019г. Д. П. е настанен в СБАЛСС към СЦЗ. През първия период в самостоятелна стая, в болнично помещение № 7 при осигурено право на престой на открито, дезинфекция и деритизация на помещенията, телефонни разговори, свиждания, посещения на религиозни беседи. През втория период – в стационара на болницата, заедно с още петима лишени от свобода в помещение от 28.17 кв.м. със санитарен възел. Впоследствие настанените в помещението са 7 души до датата на изписване на 13.05.2019г.

По подадени молби от 03.05.2019г. и от 21.05.2019г. за осигуряване на участие в религиозни беседи ищецът е включен в списъците на католическия орден „Майка Т.“, Църква „Мисия“ с пастор И. К. от 22.05.2019г. Няма доказателства за отказ за посещение на религиозни беседи на 15.05.2019г. и 16.05.2019г. и за ограничаване на религиозните свободи и права.

По делото са представени сключени от ГД „ИН“ договори за осигуряване на дезинфекция и деритизация на помещенията на СЦЗ, както и протоколи за извършени услуги, удостоверяващи предприетите действия.

Разпитани са свидетелите Л. С. Ф. и Н. П. Р., показанията на които се кредитират от съда като верни и обективни, потвърждават се от и доклада на О. на Република България за 2019г. Р. дава показания, че VIII група няма престой на открито, а лишени от свобода се извеждат в хамбар, който има покрив и счупена стена, но няма пряка слънчева светлина. Вътре е много прашно, мазилката се руши. Няма отделни килии за пушачи и непущачи. В стайте има хлебарки и дървеници. Отоплението е централно, в студените дни не се осигурява алтернативно отопление. Свидетелят С. дава показания за обстановката и условията в СБАЛЛС, в която се намира и стационара. Свидетелства, че условията са тежки, има хлебарки и дървеници, навсякъде се пуши.

Докладът на О. на Република България за 2019г. в частта за условията в СЦЗ

потвърждава недостига на минимална площ за настанените лишени от свобода, остарели и амортизирани помещения. Независимо от периодичното месечно дезинфектиране проблемът с хлебарките и дървениците е системен. Материално – техническата база на медицинския център не е ремонтирана от години.

При така установеното от фактическа страна, съдът направи следните правни изводи: Исковете са допустими, предявени срещу надлежен ответник, заедно с оспорване на законосъобразността на фактически действия и бездействия на служители на администрацията на ответника.

Разгледани по същество са частично основателни.

Искът за заплащане на обезщетение в размер на 1000 лева за неимуществени вреди от нарушение на чл. 3, ал.1 и ал. 2, чл. 2, т. 3, чл. 40, ал. 2, т. 1, чл. 43, ал. 4, чл. 86, ал.1, т.1, чл.152, ал. 2, т.4, чл. 166, ал. 1, чл. 64а, ал. 1 и ал. 2 от ЗИНЗС е частично доказан по основание и по размер. Искът за заплащане на обезщетение в размер на 1000 лева за неимуществени вреди от нарушение на чл. 64а, ал.1 и ал. 2 от ЗИНЗС е неоснователен и недоказан.

Съгласно чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл. 3. Разпоредбата забранява подлагането на осъдените и задържаните под стража на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение. За такова се смята и поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или задържането под стража, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждат чувство на страх, незащитеност или малоценност. По силата на чл. 284, ал. 5 от ЗИНЗС при установено нарушение на забраната по чл. 3, ал.1 от ЗИНЗС във връзка с ал. 2 настъпването на неимуществени вреди се предполага до доказване на противното. Елементите от фактическия състав на отговорността по чл. 284, ал.1 от ЗИНЗС включват нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС по отношение на лице, което е лишено от свобода или задържано под стража, причиняване на вреди от нарушението и пряка и непосредствена причинно – следствена връзка. В случая са налице всички елементи от фактическия състав на отговорността за част от нарушенията по първия иск, посочени в исковата молба. Ищецът е лице, което е лишено от свобода, надлежен субект с право на иск по чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС. В периодите от 19.00 часа на 03.05.2019г. до 07.00 часа на 07.05.2019г. и от 18.09.2019г. до 20.09.2019г. е пребивавал на територията на 8 – ма група на СЦЗ. В периодите от 30.04.2019г. до 03.05.2019г. и от 13.05.2019г. до 23.05.2019г. Д. П. е настанен в СБАЛСС към СЦЗ. Условията на пребиваване, така както са описани от свидетелските показания, кредитирани от съда и от доклада на О. на Република България за състоянието на СЦЗ за 2019г. доказват нарушение на чл. 3, ал. 2 от ЗИНЗС. На първо място основателно е оплакването за наличие на дървеници и хлебарки в помещенията на СЦЗ и в СБАЛС /към която е и стационара на затвора/, независимо от взетите мерки от страна на ответника за редовна дезинфекция и дератизация. Същите са неефективни, както е посочено в доклада на О., потвърдено и от показанията на свидетелите, които твърдят, че в помещенията има дървеници и хлебарки. Доказва се и настаняване на ищеца в

помещение на пушачи на територията на на 8 - ма група на СЦЗ. Видно от докладна записка от 28.11.2019г. до началника на затвора в [населено място], инспекторите СДВР 8 – ма група посочват, че в територията на групата няма отделни спални помещения, предназначени за непушачи, тъй като срадният фонд не позволява обособяване на такива. Нарушена е разпоредбата на чл. 21, ал. 4 от ППЗИНЗС, която изисква обособяването на спални помещения за настаняване на непушачи във всяка затворническа група. За времето на престоя на територията на 8 – ма група в СЦЗ се доказва и неспазване на изискването за осигуряване на престой на открито при подходящи условия с достъп до пряка слънчева светлина и чист въздух. Съгласно чл. 86, ал. 1, т. 1 от ЗИНЗС, лишените от свобода имат право на престой на открито не по-малко от 1 час на ден, като по време на престоя на открито администрацията на затвора осигурява подходящи условия - съоръжения, екипировка и организирани дейности, насърчаващи поддържането на добро физическо здраве, съгласно чл. 71, ал. 3 от ППЗИНЗС. Видно от показанията на свидетеля Р., лишените от свобода от 8 група се извеждат в хамбар, който има покрив и счупена стена, но няма пряка слънчева светлина, а вътре е много прашно и мазилката се руши. Настоящата инстанция счита, че тези условия не отговарят на изискванията на чл. 86, ал.1, т.1 от ЗИНЗС и чл. 71, ал. 3 от ППЗИНЗС.

Останалите твърдени нарушения в исковата молба не се доказват, респективно няма основание за претендиране на обезщетение. Няма допуснато нарушение на чл. 43, ал. 4 от ЗИНЗС и изискването за поне 4 кв.м. жилищна площ за всеки лишен от свобода. Помещението, в което е бил настаняван ищеца на територията на 8 група е с квадратура 22 кв.м. за максимум 5 лишени от свобода лица. В СБАЛЛС в първия период от 30.04.2019г. до 03.05.2019г. ищецът е бил сам в помещение, а през втория период от 13.05.2019г. до 23.05.2019г. е бил настанен в стационара към СБАЛЛС, който е с площ от 28.17 кв.м. със санитарен възел и максимум 7 човека за настаняване. Осигурена е минимална жилищна площ от 4 кв.м. при настаняването в СЦЗ и в СБАЛЛС към него.

Не е основателно оплакването за липса на отопление. СЦЗ и СБАЛЛС са с централно парно отопление, което се включва и спира от централен Т.. В помещенията има радиатори, периодите през месец май и месец септември не са със среднодневни температури, които да изискват допълнително включване на отоплителни тела.

Не се доказва, че на 04.05.2019г. е отказан достъп на Д. П. до лафката на затвора за закупуване на телефонни карти, нито отказ да посещава религиозни събирания. Напротив, представени са присъствени форми за месеците май и юни, видно от които, след подадена молба, на ищеца му е позволено посещаване на религиозни събирания и е випсан в графиците им.

Нарушение на чл. 64а, ал. 1 и ал. 2 от ЗИНЗС не се доказва по втория предявен иск, поради което липсва основание за присъждане на обезщетение по него. Действително, съгласно чл. 64а, ал.1 и ал. 2 от ЗИНЗС, лишените от свобода, които изтърпяват наказание в затворническо общежитие от открит тип, могат да бъдат премествани в затвор или в затворническо общежитие от закрит тип, когато: грубо или системно нарушават установения ред; за тях са налице данни за подготвяне на бягство или друго престъпление системно се отклоняват от работа или влияят отрицателно върху останалите. Преместването

по реда на ал. 1 се извършва от окръжния съд по местоизпълнение на наказанието по предложение на началника на затвора след вземане на становище на лицата по чл. 64, ал. 2. Преместване по смисъла на чл. 64а, ал. 1 и ал. 2 от ЗИНЗС на ищеца от З. „К.“ в СЦЗ не е налице. В периода от 30.04.2019г. до 03.05.2019г. ищецът е в СБАЛЛС, в съответствие с разпоредбата на чл. 115 от ППЗИНЗС. В периода от 03.05.2019г. до 07.05.2019г. е настанен на територията на 8 ма група за изчакване на организиран конвой до З. „К.“. Конвойт е своевременно организиран и реализиран във възможен срок, предвид почивните дни на 04.05.2019г., 05.05.2019г. и 06.05.2019г. Ищецът не е бил преместен за този период от общежитие от открит тип в общежитие от закрит тип, а настанен в помещение за изчакване на конвоирането му до общежитието в което е настанен. В периода от 13.05.2019г. до 23.05.2019г. е настанен в стационара на СБАЛЛС с цел осигуряване на медицинска грижа и наблюдение, поради отказ да приема храна. Тосет причината да е извън З. „К.“ е осигуряване на медицинска помощ във връзка с взето от самия ищец решение да прекрати приема на храна. Също не се касае за преместване от един тип общежитие в друг тип по решение на администрацията на затвора, вместо по силата на съдебен акт. В периода от 18.09.2019г. до 20.09.2019г. Д. П. е настанен на територията на 8 – ма група, в килия „К.“, заедно с лица със същия правен статус за осигуряване участие в съдебни заседания. На 20.09.2019г. Д. П. е условно предсрочно освободен и е напуснал територията на групата. Не е налице настаняване от един тип общежитие в друг тип по смисъла на чл. 64а, ал.1 и ал. 2 от ЗИНЗС, а временен престой за участие в съдебни заседания и до обратното конвоиране до мястото на постоянно настаняване.

За доказаните нарушения на чл. 3 от ЗИНЗС е налице законова презумпция по чл. 284, ал. 5 от ЗИНЗС, че от тях са настъпили неимуществени вреди. Ответникът не е оборил с доказателства тази презумпция и следва да се приеме наличие и на този елемент от фактическия състав на отговорността по чл. 284, ал.1 от ЗИНЗС.

Обезщетението се дължи по справедливост по силата на чл. 52 от ЗЗД, като се вземат предвид кумулативното въздействие върху лицето на условията, в които се е изтърпявало наказанието лишаване от свобода или задържането под стража и продължителността на нарушенията. В случая периодите са кратки, нарушенията не са тежки, не се доказват в пълен обем, не са засегнали във висока степен и интензитет правната сфера на ищеца. Справедливото обезщетение следва да се определи в размер от 150 лева по първия иск и да се отхвърли до пълния предявен размер от 1000 лева. Върху сумата се дължи законната лихва от датата на предявяване на иска на 15.10.2019г. до окончателното плащане. Вторият иск е изцяло неоснователен и недоказан и следва да бъде отхвърлен.

Претенцията за разноски при частично уважаване на исковете е основателна в размера на държавната такса от 10 лева и възнаграждението за

един адвокат от 45 лева, съразмерно с уважената част от иска.

Воден от горното, съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА на основание чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, с адрес [населено място], [улица] да заплати на Д. П., [дата на раждане] , гражданин на Австралия, чрез адв. Е. К., САК, със съдебен адрес [населено място],[жк] [жилищен адрес] вх. В, ет. 7, ап. 21 сума в размер на 150 /сто и петдесет/ лева, представляваща обезщетение за причинени неимуществени вреди за нарушение на чл. 3, ал.1 и ал. 2, чл.2, т. 3, чл. 40, ал. 2, т. 1, чл. 43, ал. 4, чл. 86, ал.1, т.1, чл. 152, ал. 2, т.4, чл. 166, ал. 1 от ЗИНЗС и чл.71, ал. 3, чл. 21, ал.1, и ал. 4 от ППЗИНЗС за периодите от 30.04.2019г. до 06.05.2019г., от 13.05.2019г. до 22.05.2019г. и от 18.09.2019г. до 20.09.2019г., ведно със законната лихва от 15.10.2019г. до окончателното плащане. **ОТХВЪРЛЯ** иска над уважения до пълния предявен размер от 1000 лева.

ОТХВЪРЛЯ иска с правно основание чл.1, ал.1 от ЗОДОВ на Д. П., [дата на раждане] , гражданин на Австралия, чрез адв. Е. К., САК, със съдебен адрес [населено място],[жк] [жилищен адрес] срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, с адрес [населено място], [улица] за заплащане на обезщетение в размер на 1000 лева за причинени неимуществени вреди от нарушение на чл. чл. 64а, ал. 1 и ал. 2 от ЗИНЗС.

ОСЪЖДА Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, с адрес [населено място], [улица] да заплати на Д. П., [дата на раждане] , гражданин на Австралия, чрез адв. Е. К., САК, със съдебен адрес [населено място],[жк] [жилищен адрес] сума в размер на 55 /петдесет и пет/ лева, представляваща разноски за съдебното производство.

Съдебното решение подлежи на обжалване по по реда на глава дванадесета от Административнопроцесуалния кодекс пред тричленен състав на Административен съд София –град в 14 – дневен срок от съобщаването му на страните.

СЪДИЯ: